IZVEDBENI SKLEP KOMISIJE (EU) 2020/1500

z dne 28. julija 2020

o uporabi Direktive 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta za javna naročila, oddana za dejavnosti, povezane s proizvodnjo in veleprodajo električne energije v Litvi

(notificirano pod dokumentarno številko C(2020) 5031)

(Besedilo v litovskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Direktive 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetskem in prometnem sektorju ter sektorju poštnih storitev, ter o razveljavitvi Direktive 2004/17/ES ([1]) in zlasti člena 35(3) Direktive,

po posvetovanju s Svetovalnim odborom za javna naročila,

ob upoštevanju naslednjega:

1. DEJSTVA

(1) Družba Lietuvos energija UAB (v nadaljnjem besedilu: prijavitelj) je 8. aprila 2019 Komisiji predložila zahtevek v skladu s členom 35(1) Direktive 2014/25/EU (v nadaljnjem besedilu: zahtevek).

(2) Zahtevek zadeva dejavnosti proizvodnje in veleprodaje električne energije, ki jih nacionalni organ ne ureja ([2]). Prijavitelj je v svojem e-poštnem sporočilu z dne 18. junija 2019 potrdil, da zahtevek ne zajema trgovanja z izravnalno energijo in regulacijsko energijo, zagotavljanja rezervnih zmogljivosti in zagotavljanja obveznosti javnih storitev.

(3) Zahtevku ni bilo priloženo obrazloženo in utemeljeno mnenje, ki ga sprejme neodvisni nacionalni organ, pristojen za zadevne dejavnosti, in v katerem so temeljito analizirani pogoji za uporabo člena 34(1) Direktive 2014/25/EU za zadevne dejavnosti v skladu z odstavkoma 2 in 3 navedenega člena. Posledično mora Komisija v skladu s točko 1 Priloge IV k Direktivi 2014/25/EU v 105 delovnih dneh sprejeti izvedbeni akt o zahtevku. Začetni rok je bil začasno odložen v skladu s točko 2 Priloge IV k Direktivi 2014/25/EU. Rok, sprejet med prijaviteljem in Komisijo za sprejetje izvedbenega akta, poteče 31. julija 2020.

(4) V skladu s členom 35(2) Direktive 2014/25/EU je Komisija litovske organe obvestila o zahtevku ter 14. maja 2019 in 24. maja 2019 zahtevala dodatne informacije. Litovski organi so nanje odgovorili 18. septembra in 23. septembra 2019. Komisija je 7. oktobra 2019, 30. januarja in 17. marca 2020 zahtevala dodatna pojasnila, litovski organi pa so nanje odgovorili 22. januarja, 5. marca in 19. marca 2020. V okviru posvetovanja s Svetovalnim odborom za javna naročila so litovski organi 9. julija 2020 predložili dodatne informacije.

(5) Komisija je 3. maja, 27. maja in 14. junija 2019 od prijavitelja zahtevala dodatne informacije, odgovori prijavitelja pa so bili prejeti 17. maja 2019, 12. junija in 18. junija 2019.

2. PRAVNI OKVIR

(6) Direktiva 2014/25/EU se uporablja za oddajo javnih naročil za opravljanje dejavnosti, med drugim povezanih s proizvodnjo in veleprodajo električne energije, razen če je ta dejavnost izvzeta v skladu s členom 34 navedene direktive. Direktiva 2014/25/EU se ne uporablja za nekatere vrste te dejavnosti, če se dejavnost v skladu s členom 9 (2) navedene direktive ne šteje za ustrezno.

([1]) UL L 94, 28.3.2014, str. 243.

([2]) Za tako dejavnost lahko veljata pravo EU in nacionalno pravo, ki omogočata prost dostop do trga, glej oddelek 3.1 tega sklepa.

(7) V skladu s členoma 34 in 35 Direktive 2014/25/EU direktiva ne velja za javna naročila, katerih namen je omogočiti izvajanje ene od dejavnosti, za katere se navedena direktiva uporablja, na zahtevo države članice ali naročnika. Ta izjema se lahko odobri, če je v državi članici, v kateri se dejavnost izvaja, dejavnost neposredno izpostavljena konkurenci na trgih, do katerih dostop ni omejen. Neposredna izpostavljenost konkurenci se oceni na podlagi objektivnih meril ob upoštevanju posebnih značilnosti zadevnega sektorja.

3. **OCENA**

3.1 **Neomejen dostop do trga**

(8) Dostop do trga se šteje za neomejen, če je zadevna država članica prenesla in uporablja ustrezno zakonodajo Unije o odprtju danega sektorja ali njegovega dela za konkurenco. Ta zakonodaja je navedena v Prilogi III k Direktivi 2014/25/EU, ki, kar zadeva elektroenergetski sektor, vključuje Direktivo 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta ([3]).

(9) Kot je potrdil prijavitelj in na podlagi informacij, ki jih ima na voljo Komisija, je Litva prenesla ([4]) Direktivo 2009/72/ES in jo uporablja. Dostop do upoštevnega trga se torej šteje za neomejen v skladu s členom 34(3) Direktive 2014/25/EU.

3.2 **Neposredna izpostavljenost konkurenci**

(10) Neposredno izpostavljenost konkurenci bi bilo treba oceniti na podlagi različnih kazalnikov, od katerih sam po sebi nobeden ni odločilen. V zvezi s trgi, na katere se nanaša ta sklep, je eno od meril, ki jih je treba upoštevati, tržni delež glavnih akterjev na določenem trgu. Glede na značilnosti zadevnih trgov bi bilo treba upoštevati tudi druga merila.

(11) Ta sklep ne posega v uporabo pravil o konkurenci in pravil o državni pomoči ter na druga področja prava Unije. Zlasti merila in metodologija, uporabljena pri oceni neposredne izpostavljenosti konkurenci v skladu s členom 34 Direktive 2014/25/EU, niso nujno enaka tistim, uporabljenim pri oceni v skladu s členom 101 ali 102 PDEU ali Uredbo Sveta (ES) št. 139/2004 ([5]), kot je potrdilo Splošno sodišče ([6]).

(12) Upoštevati je treba, da je cilj tega sklepa ugotoviti, ali so dejavnosti, ki jih zadeva zahtevek, neposredno izpostavljene konkurenci na trgih, do katerih dostop ni omejen v smislu člena 34 Direktive 2014/25/EU. To bo zagotovilo, da se bo javno naročanje za opravljanje zadevnih dejavnosti ob odsotnosti discipline, dosežene s podrobnimi pravili o javnih naročilih iz Direktive 2014/25/EU, izvajalo na pregleden, nediskriminatoren način na podlagi merila, ki kupcem omogoča, da najdejo rešitev, ki je na splošno ekonomsko najugodnejša.

3.2.1 *Opredelitev proizvodnega trga*

(13) Zahtevek se nanaša na proizvodnjo in veleprodajo električne energije.

(14) V svojem sklepu v zadevi COMP/M.4110 – E.ON/ENDESA ([7]) je Komisija določila naslednje upoštevne proizvodne trge v elektroenergetskem sektorju: proizvodnja in veleprodaja električne energije; posredovanje; distribucija in maloprodaja. Čeprav je nekatere od teh trgov mogoče razdeliti še naprej, je Komisija v dosedanji praksi ([8]) zavračala razlikovanje med trgom proizvodnje električne energije in veleprodajnim trgom, ker je proizvodnja kot taka samo prvi korak v vrednostni verigi, proizvedena električna energija pa se trži preko veleprodajnega trga.

([3]) Direktiva 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 2003/54/ES (UL L 211, 14.8.2009, str. 55).

([4]) Zakon, s katerim je bila Direktiva prenesena v nacionalno zakonodajo: Lietuvos Republikos Elektros Energetikos Įstatymas, 2000 m. liepos 20 d. Nr. VIII-1881.

([5]) Uredba Sveta (ES) št. 139/2004 z dne 20. januarja 2004 o nadzoru koncentracij podjetij (Uredba ES o združitvah) (UL L 24, 29.1.2004, str. 1).

([6]) Sodba z dne 27. aprila 2016, Österreichische Post AG/Komisija, T-463/14, ECLI:EU:T:2016:243, točka 28.

([7]) Zadeva COMP/M. št. 4110 – E.ON/ENDESA z dne 25. aprila 2006, točki 10 in 11, str. 3.

([8]) Zadeva COMP/M. št. 3696 – E.ON/MOL z dne 21. januarja 2005, točka 223, zadeva COMP/M. št. 5467 – RWE/ESSENT z dne 23. junija 2009, točka 23.

(15) Leta 2012 je Komisija sprejela Izvedbeni sklep 2012/218/EU ([9]) in Izvedbeni sklep 2012/539/EU ([10]) v zvezi z nemškim oziroma italijanskim trgom električne energije. V primeru Nemčije je Komisija menila, da „proizvodnja in trženje električne energije, urejena po zakonu o energiji iz obnovljivih virov, ni del trga za proizvodnjo in prvo prodajo električne energije, proizvedene iz konvencionalnih virov, ker se električna energija iz obnovljivih virov energije običajno ne prodaja neposredno na veleprodajnem trgu, temveč jo po zakonsko določeni stopnji plačila najprej kupijo upravljavci prenosnega omrežja. Podobno je Komisija v primeru Italije menila, da je trg za proizvodnjo in veleprodajo električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov, ločen od trga za proizvodnjo in veleprodajo električne energije, proizvedene iz konvencionalnih virov, ker se električna energija, proizvedena iz obnovljivih virov, za katero se uporabljata mehanizma Comitato Interministeriale Prezzi del 29 aprile 1992 (CIP6) in odjemnih tarif (FIT), prodaja predvsem preko upravljavca energetskih storitev. Ključni razlog, zaradi katerega Komisija izvaja tako razlikovanje, se nanaša predvsem na dejstvo, da proizvajalci električne energije iz obnovljivih virov svojo proizvodnjo prodajajo netržnemu subjektu, ki je upravljavec prenosnih omrežij v Nemčiji in družba Gestore dei Servizi Energetici (GSE) v Italiji. Dodatna vidika, izražena pri teh dveh precedenčnih zadevah, sta naslednja: prednostni odjem za obnovljive vire energije in zakonsko določena stopnja plačila. Komisija je zato ugotovila, da proizvodnja in prva prodaja obnovljive energije v Nemčiji in Italiji nista podvrženi tržnim silam.

(16) Leta 2017 je Komisija sprejela Izvedbeni sklep (EU) 2018/71 ([11]) v zvezi z nizozemskim trgom električne energije. Za Nizozemsko je Komisija menila, da ni treba določiti ločenih trgov za električno energijo glede na njen vir. Glavne razlike med Izvedbenim sklepom 2012/218/EU in Izvedbenim sklepom 2012/539/EU v zvezi z Nemčijo in Italijo so bile naslednje: dejstvo, da se električna energija iz obnovljivih virov prodaja neposredno na veleprodajnem trgu in ne netržnemu subjektu, odsotnost prednostnega odjema električne energije iz obnovljivih virov, dejstvo, da je zakonska določena stopnja plačila za električno energijo iz obnovljivih virov v obliki odjemne premije (v nasprotju s fiksno mero, kot je določeno v izvedbenih sklepih 2012/218/EU in 2012/539/EU v zvezi z Nemčijo in Italijo), ter dejstvo, da so subvencije za obnovljive vire na začetku predmet razpisa, kjer so se različne tehnologije potegovale za vnaprej določen znesek subvencij.

(17) Glede na izvedbene sklepe 2012/218/EU, 2012/539/EU in (EU) 2018/71 je treba v obravnavanem primeru na podlagi istih meril preučiti ustreznost razlikovanja med električno energijo, proizvedeno iz obnovljivih virov, in električno energijo, proizvedeno iz konvencionalnih virov.

(18) V odgovoru z dne 18. septembra 2019 na zahtevo Komisije za informacije z dne 14. maja 2019 so litovski organi obvestili, da trenutno obstajajo trije programi podpore za električno energijo, proizvedeno iz obnovljivih virov.

(19) **Prvi program podpore** velja za proizvajalce, ki proizvajajo električno energijo iz obnovljivih virov energije ter ki so med 1. januarjem 2002 in 23. majem 2011 pridobili pravico do izkoriščanja ugodnosti iz programa. Glavni elementi prvega programa so: obvezen nakup električne energije iz obnovljivih virov energije s strani podjetja, ki ga določi ministrstvo za energijo ali distribucijsko omrežje, prednostni odjem; plačilo po fiksni stopnji, ki jo določi energetski regulator, oprostitev odgovornosti za izravnavanje omrežja in nadomestilo proizvajalca za stroške priključitve v omrežje. Glede na zmogljivost obrata je za prvi program potreben konkurenčni postopek za pridobitev gradbenega dovoljenja.

(20) Nameščena zmogljivost, ki bi lahko bila upravičena do spodbude v okviru prvega programa podpore, je bila 237 MW, obdobje spodbude pa velja do konca leta 2020 ali, če je bilo obdobje med datumom izdaje dovoljenja za proizvodnjo in letom 2020 krajše od 12 let, za 12 let po datumu izdaje dovoljenja za proizvodnjo.

(21) **Drugi program podpore** velja za proizvajalce, ki proizvajajo električno energijo iz obnovljivih virov energije ter so med 24. majem 2011 in 30. aprilom 2019 pridobili pravico do izkoriščanja ugodnosti iz programa. Glavni elementi drugega programa so: obvezen nakup električne energije iz obnovljivih virov energije s strani podjetja, ki ga določi ministrstvo za energijo ali distribucijsko omrežje; prednostni odjem; plačilo po fiksni stopnji, dodeljeno na podlagi razpisa ali določeno s strani energetskega regulatorja; oprostitev odgovornosti za izravnavanje omrežja in nadomestilo proizvajalca za stroške priključitve v omrežje.

([9]) Izvedbeni sklep 2012/218/EU z dne 24. aprila 2012 o proizvodnji in veleprodaji električne energije, proizvedene v Nemčiji iz konvencionalnih virov (UL L 114, 26.4.2012, str. 21).

([10]) Izvedbeni sklep 2012/539/EU z dne 26. septembra 2012 o proizvodnji in veleprodaji električne energije, proizvedene na severnem in južnem makro območju Italije iz konvencionalnih virov (UL L 271, 5.10.2012, str. 4).

([11]) Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2018/71 z dne 12. decembra 2017 o izvzetju proizvodnje in veleprodaje električne energije na Nizozemskem iz uporabe Direktive 2014/25/EU Evropskega parlamenta in Sveta o javnem naročanju naročnikov, ki opravljajo dejavnosti v vodnem, energetskem in prometnem sektorju ter sektorju poštnih storitev, ter o razveljavitvi Direktive 2004/17/ES (UL L 12, 17.1.2018, str. 53).

(22) Glede na zmogljivost obrata se v skladu z drugim programom podpore določi dodelitev podpore po fiksni stopnji s konkurenčnim razpisnim postopkom.

(23) Nameščena zmogljivost, ki bi lahko bila upravičena do spodbude, je 464 MW, obdobje spodbude velja 12 let po izdaji dovoljenja za proizvodnjo, plačila pa se bodo nadaljevala do leta 2029.

(24) **Tretji program podpore** je odobrila Komisija ([12]) in začel veljati 1. maja 2019. Glavni elementi tretjega programa so: prednostni odjem; plačilo temelji na cenovni premiji, določeni po postopku zbiranja ponudb (v primeru ničelnih ali negativnih ponudb za šest ur ali več se plačilo ne izvede; plačilo se ne izvede za proizvedene količine, ki presegajo proizvodnjo električne energije, določene v razpisu); oprostitev odgovornosti za izravnavanje omrežja za obrate z zmogljivostjo manj kot 500 KW ali manj in za pilotne projekte.

(25) V skladu s tretjim programom podpore naj bi se podpora na osnovi premij vzpostavila s konkurenčnim razpisnim postopkom za vse vrste obratov brez razlikovanja glede na velikost in tehnologijo.

(26) Velikost spodbude v okviru tretjega programa podpore je približno 2,9 Twh, obdobje spodbude pa velja 12 let po datumu izdaje dovoljenja za proizvodnjo.

(27) Po mnenju prijavitelja je tretji program podpore za električno energijo, proizvedeno iz obnovljivih virov v Litvi, podoben ustreznim ukrepom, sprejetim na Nizozemskem. To bi torej upravičilo opredelitev enega proizvodnega trga, ki bi obsegal proizvodnjo električne energije iz konvencionalnih virov in obnovljivih virov. Vendar pa Komisija ugotavlja, da je bil tretji program uveden šele pred kratkim.

(28) Litovski organi menijo, da bi morali biti proizvodnja in veleprodaja opredeljeni kot enotni trg, ne glede na vir električne energije. Alternativno, če bi morali opredeliti dva trga, litovski organi predlagajo naslednjo razmejitev: trg za električno energijo iz konvencionalnih in obnovljivih virov ([13]), z izjemo električne energije iz obnovljivih virov, zajetih v prvem in drugem programu podpore, in trg za električno energijo iz obnovljivih virov, zajetih v prvem in drugem programu podpore.

(29) Električna energija, proizvedena v skladu s tretjim programom podpore, prejme podporo na osnovi premij, vzpostavljeno s konkurenčnim razpisnim postopkom za vse vrste obratov, brez razlikovanja glede na velikost in tehnologijo. Obdobje podpore na obrat je 12 let. Upravičenci prejmejo najvišjo premijo, določeno kot razliko med najvišjo ceno (strošek stroškovno najučinkovitejše tehnologije električne energije iz obnovljivih virov energije, ki je na voljo v Litvi – vetrna energija na kopnem) in referenčno ceno. Aprila 2019 je Komisija s Sklepom C(2019) 3122 ugotovila ([14]), da je finančna podpora za program združljiva z notranjim trgom v skladu s členom 107(3)(c) PDEU.

(30) Električna energija, proizvedena v skladu s tretjim programom, prejema podporo na osnovi premij, vzpostavljeno s konkurenčnim razpisnim postopkom. To se bistveno razlikuje od električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov, ki prejmejo zakonsko določeno plačilo, ne glede na tržne razmere.

(31) Ob upoštevanju zgornjih posebnosti litovskega trga z električno energijo je za namene ocenjevanja pogojev, določenih v členu 34(1) Direktive 2014/25/EU, ter brez poseganja v konkurenčno pravo in pravila državne pomoči, upoštevni proizvodni trg opredeljen kot trg za proizvodnjo in veleprodajo električne energije, proizvedene iz konvencionalnih in obnovljivih virov, razen električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov, za katero veljata prvi in drugi program podpore.

(32) Kar zadeva prvi in drugi program podpore, so proizvajalci električne energije v obeh programih upravičeni do fiksne stopnje za proizvedeno električno energijo, neodvisno od tržnih razmer.

(33) Oproščeni so odgovornosti za izravnavanje omrežja: operater prenosnega ali distribucijskega omrežja je tisti, ki upravlja izravnavanje, odvisno od tega, v katero omrežje je priključen proizvajalec.

(34) Upravičeni so bili do nadomestila za stroške priključitve obratov za proizvodnjo električne energije. Ko so bili obrati proizvajalcev priključeni v električno omrežje, jim je bil povrnjen del stroškov priključitve, ki jih je imel upravljavec omrežja električne energije.

([12]) Državna pomoč SA.50199 (2019/N) z dne 23. aprila 2019 o podpori Litve elektrarnam, ki proizvajajo električno energijo iz obnovljivih virov.

([13])

([14]) [Sklep Komisije C(2019) 3122 z dne … aprila 2020 o podpori Litve elektrarnam, ki proizvajajo električno energijo iz obnovljivih virov.?]

(35) Upravičeni so do obveznega nakupa proizvedene električne energije. Proizvajalci lahko svojo električno energijo prodajo na trgu, vendar so, če se ne odločijo za to, upravičeni, da vso električno energijo, proizvedeno in dobavljeno v omrežje, prodajo določenemu podjetju, kadar so objekti za proizvodnjo električne energije priključeni v prenosno omrežje, ali upravljavcu distribucijskega omrežja, ki oskrbuje več kot 100 000 uporabnikov, kadar so obrati za proizvodnjo električne energije proizvajalcev priključeni v distribucijsko omrežje.

(36) Upravičeni so do prednostnega odjema. V skladu s prednostno pravico mora upravljavec omrežja električne energije sprejeti, prenesti ali distribuirati – po preglednih, nediskriminatornih stopnjah – vso električno energijo, ki jo ponuja proizvajalec, in ta prednostna pravica je zajamčena proizvajalcu v zvezi z drugimi proizvajalci električne energije, ki ni pridobljena z obnovljivimi viri energije.

(37) Električna energija, proizvedena iz obnovljivih virov, za katero veljata prvi in drugi program podpore, zato tvori ločen trg.

3.2.2 *Opredelitev geografskega trga*

(38) Leta 2012 se je Litva pridružila borzi za trgovanje z energijo Nord Pool in tako so se litovski proizvajalci električne energije potegovali za prodajo električne energije dobaviteljem na trgu. Leta 2013 je bil litovski sistem električne energije že povezan s sistemi drugih držav članic, kot sta Latvija, od decembra 2015 pa tudi Švedska in Poljska. Vendar Litva ostaja enotno trgovalno območje.

(39) Glede na prijavitelja se zahtevek nanaša na dejavnosti na ozemlju Litve.

(40) Komisija je v svojih izvedbenih sklepih 2012/218/EU in (EU) 2018/71 v zvezi s trgi električne energije zavzela stališče, da je geografski obseg trga nacionalni.

(41) Ker ni nobenih navedb o drugačnem obsegu geografskega trga, Komisija za namene ocene v skladu s tem sklepom ter brez poseganja v konkurenčno pravo in pravila o državni pomoči meni, da je geografski obseg trga za proizvodnjo in veleprodajo električne energije, tako za proizvodnjo električne energije iz konvencionalnih kot tudi iz obnovljivih (ob upoštevanju vseh programov) virov, ozemlje Litve.

3.2.3 *Analiza trga*

(42) Pomembno je omeniti, da na litovskih proizvodnih in veleprodajnih trgih električne energije pravila o javnem naročanju ne veljajo za vse tržne udeležence. Zato bi običajno imele družbe, za katere navedena pravila ne veljajo, pri delovanju na teh trgih možnost ustvarjanja konkurenčnega pritiska na tržne udeležence, za katere veljajo pravila o javnem naročanju. Po navedbah litovskih organov na trgih, ki jih zajema zahtevek, pravila o javnem naročanju poleg prijavitelja veljajo tudi za naslednje subjekte: UAB Vilniaus energija, AB Panevėžio energija, VšĮ Alantos technologijos ir verslo mokykla, AB Vilniaus šilumos tinklai, AB Klaipėdos energija in AB Šiaulių energija.

3.2.3.1 Proizvodnja in veleprodaja električne energije, proizvedene iz konvencionalnih in obnovljivih virov, razen električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov, za katero veljata prvi in drugi program podpore

(43) Komisija je v svojih izvedbenih sklepih 2012/218/EU in 2012/539/EU menila, da je v zvezi s trgom za proizvodnjo in veleprodajo pomemben skupni tržni delež največjih treh podjetij. Ker pa pravila o javnem naročanju ne veljajo za vse subjekte na trgu, se analiza osredotoča na tržni položaj in konkurenčne pritiske na posamezne subjekte na trgu, za katere veljajo pravila o javnem naročanju. Pomembna so lahko tudi druga merila koncentracije.

(44) Na litovskem trgu za proizvodnjo električne energije je v skladu z odgovorom litovskih oblasti z dne 5. marca 2020 na zahtevo Komisije za informacije z dne 30. januarja 2020 prijavitelj največji tržni udeleženec, njegov tržni delež pa je v obdobju 2015–2019 nihal med največjim deležem 60,8 % v letu 2018 in najmanjšim 53,9 % v letu 2019. Drugi tržni udeleženec je družba AB ACHEMA, ki ji je v istem obdobju uspelo povečati svoje tržne deleže z 10,3 % v letu 2015 na 23 % v letu 2019. Naslednja dva večja tržna udeleženca imata tržni delež med 5 % in 10 %. Komisija ugotavlja, da razen za prijavitelja pravila za javno naročanje ne veljajo tudi za druge večje tržne udeležence. Za družbo UAB Vilniaus Energija veljajo pravila o javnem naročanju, vendar od leta 2016 omenjena družba ni več dejavna na upoštevnem trgu.

(45) V skladu z nacionalno zakonodajo trg za veleprodajo električne energije obsega trgovanje na borzi električne energije, dvostranske sporazume ter trgovanje z izravnalno in regulacijsko energijo.

(46) V skladu s preglednico 14 odgovora prijavitelja z dne 17. maja 2019 na zahtevo Komisije za informacije z dne 3. maja 2019 o skupni količini, s katero se trguje v Litvi, se z več kot 75 % električne energije trguje preko borze električne energije Nord Pool. Nord Pool je največja evropska borza električne energije. Nord Pool zagotavlja trgovanje z električno energijo po vsej Evropi. Nord Pool ponuja trgovanje za dan vnaprej in znotraj dneva, kliring in poravnavo, podatke in skladnost ter svetovalne storitve. Nord Pool upravlja trge električne energije na Norveškem, Danskem, Švedskem, Finskem, v Estoniji, Latviji, Litvi, Nemčiji, na Nizozemskem, v Belgiji, Avstriji, Luksemburgu, Franciji in Združenem kraljestvu. Leta 2019 je imel Nord Pool skupni promet 494 TWh električne energije, kar vključuje več kot 90 % celotne porabe električne energije na nordijskem in baltskem trgu.

(47) Likvidnost veleprodajnega trga je pomemben kazalnik konkurence, saj zadostne količine na strani ponudbe in povpraševanja za ustrezne veleprodajne proizvode (npr. osnovna obremenitev, konična obremenitev, urni bloki za različne časovne okvire) trgovcem in dobaviteljem ponujajo možnosti pridobivanja in varovanja.

(48) Stopnja likvidnosti na trgu veleprodaje potrjuje ugotovitev, da so naročniki, ki opravljajo dejavnosti na litovskem trgu za proizvodnjo in veleprodajo električne energije, izpostavljeni konkurenci.

(49) Zmogljivost medsebojnih povezav zadostuje, da se omogoči znaten uvoz ali izvoz v Litvo ali iz nje. Poleg tega je Litva del borze za trgovanje z električno energijo Nord Pool, kjer tekmujejo številni proizvajalci električne energije iz sodelujočih držav (Norveška, Švedska, Finska, Danska, Estonija, Latvija in Litva). Pomemben del litovskega uvoza električne energije prihaja iz Rusije in Belorusije.

(50) Povečanje zmogljivosti medsebojnih povezav med Litvo in drugimi državami je najverjetneje imelo ugoden učinek na konkurenco na litovskem trgu za proizvodnjo električne energije.

(51) Po podatkih iz zahtevka je uvoz leta 2018 obsegal 80 % litovskega povpraševanja po električni energiji. Neto uvoz se je povečal s 7208 TWh leta 2015 na 9632 TWh leta 2018, medtem ko se je proizvedena električna energija v Litvi zmanjšala s 4598 TWh na 3220 TWh. Prijavitelj pojasnjuje, da je, čeprav je skupna nameščena zmogljivost v Litvi zadostna za zadovoljevanje povpraševanja, uvožena električna energija cenejša od lokalno proizvedene. Posledično so bili nekateri njeni objekti začasno zaprti in se ohranjajo kot rezervna zmogljivost.

(52) Obseg uvoza na litovski trg vodi do zaključka, da so naročniki, ki delujejo na litovskem trgu za proizvodnjo električne energije iz konvencionalnih in obnovljivih virov, razen električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov, za katero veljata prvi in drugi program podpore, izpostavljeni konkurenci.

3.2.3.2 Proizvodnja in veleprodaja električne energije iz obnovljivih virov, za katero veljata prvi in drugi program podpore

(53) Na podlagi značilnosti programov podpore Komisija ugotavlja, da imata prvi in drugi program podpore podobne značilnosti kot programi, analizirani v izvedbenih sklepih 2012/218/EU in 2012/539/EU v zvezi z Italijo in Nemčijo. V obeh primerih je Komisija razlikovala pomembne posebne značilnosti. Prvič, proizvodnja električne energije iz obnovljivih virov energije uživa ugodnost prednostne priključitve v omrežje in ima prednost pred konvencionalno električno energijo pri dovajanju v omrežje, kar pomeni, da je proizvodnja električne energije praktično neodvisna od povpraševanja. Drugič, proizvodnja in odjem sta popolnoma neodvisna od cen, saj so proizvajalci električne energije iz obnovljivih virov energije upravičeni do zakonsko določenega plačila.

(54) Glede na podobnosti prvega in drugega programa v Litvi s proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije, analiziranih v sklepih iz leta 2012, Komisija ugotavlja, da te dejavnosti niso izpostavljene konkurenci.

4. **ZAKLJUČKI**

(55) Glede na zgoraj preučene dejavnike se šteje, da je pogoj neposredne izpostavljenosti konkurenci, določen v členu 34 Direktive 2014/25/EU, izpolnjen glede proizvodnje in veleprodaje električne energije, proizvedene iz konvencionalnih in obnovljivih virov, razen električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov, za katero veljata prvi in drugi program podpore, v Litvi.

(56) Ker se poleg tega šteje, da je izpolnjen pogoj glede neomejenega dostopa do trga, se Direktiva 2014/25/EU ne uporablja niti, če naročniki oddajo naročila, katerih namen je omogočati proizvodnjo in veleprodajo električne energije, proizvedene iz konvencionalnih in obnovljivih virov, razen električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov, za katero veljata prvi in drugi program podpore, v Litvi, niti če na zadevnem geografskem območju za opravljanje take dejavnosti organizirajo projektne natečaje.

(57) Glede na zgoraj preučene dejavnike se šteje, da pogoj neposredne izpostavljenosti konkurenci, določen v členu 34 Direktive 2014/25/EU, ni izpolnjen glede proizvodnje in veleprodaje električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov, za katero veljata prvi in drugi program podpore, v Litvi. Zato bi se morala Direktiva 2014/25/EU še naprej uporabljati, kadar naročniki oddajajo naročila za omogočanje izvajanja te dejavnosti v Litvi in kadar organizirajo projektne natečaje za izvajanje take dejavnosti na tem geografskem območju.

(58) Ker bi se morala za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, za katero veljata prvi in drugi program podpore, še naprej uporabljati Direktiva 2014/25/EU, je treba opozoriti, da je treba pogodbe za javna naročila, ki zajemajo več dejavnosti, obravnavati v skladu s členom 6 navedene direktive. To pomeni, da bi bilo treba, kadar naročnik izvaja „mešana“ javna naročila, to je javna naročila, ki se uporabljajo za podporo izvajanju dejavnosti, izvzetih iz uporabe Direktive 2014/25/EU, in tistih, ki niso izvzete, upoštevati dejavnosti, za katere je pogodba pretežno namenjena. V primeru takih mešanih javnih naročil, kadar so namenjena predvsem podpori dejavnosti, ki niso izvzete, se uporabljajo določbe Direktive 2014/25/EU. Kadar je objektivno nemogoče določiti, za katero dejavnost je naročilo pretežno namenjeno, se odda v skladu s pravili iz člena 6(3) Direktive 2014/25/EU.

(59) Opozoriti je treba, da člen 16 Direktive 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta ([15]) o podeljevanju koncesijskih pogodb določa izjemo od uporabe navedene direktive za koncesije, ki jih podelijo naročniki, če se v skladu s členom 35 Direktive 2014/25/EU ugotovi, da je v državi članici, v kateri se bodo izvajale te koncesije, zadevna dejavnost neposredno izpostavljena konkurenci v skladu s členom 34 navedene direktive. Ker je bilo ugotovljeno, da je dejavnost proizvodnje in veleprodaje električne energije iz konvencionalnih in obnovljivih virov, razen električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov, za katero veljata prvi in drugi program podpore, podvržena konkurenci, bodo koncesijske pogodbe za omogočanje izvajanja teh dejavnosti v Litvi izključene s področja uporabe Direktive 2014/23/EU.

(60) Ta sklep temelji na pravnih in dejanskih razmerah v obdobju od aprila 2019 do maja 2020, kakor je razvidno iz informacij, ki so jih predložili prijavitelj in litovski organi, ter iz javno dostopnih informacij. Spremeni se lahko, če bi pomembne spremembe pravnega ali dejanskega stanja pomenile, da pogoji za uporabo člena 34 Direktive 2014/25/EU niso več izpolnjeni –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Direktiva 2014/25/EU se ne uporablja za naročila, ki jih oddajo naročniki ter so namenjena omogočanju izvajanja proizvodnje in veleprodaje električne energije, proizvedene iz konvencionalnih in obnovljivih virov, razen proizvodnje in veleprodaje električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov, za katero veljata prvi in drugi program podpore, v Litvi.

Člen 2

Direktiva 2014/25/EU se še naprej uporablja za javna naročila, ki jih oddajo naročniki ter so namenjena omogočanju proizvodnje in veleprodaje električne energije iz obnovljivih virov, za katero veljata prvi in drugi program podpore, v Litvi.

([15]) Direktiva 2014/23/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o podeljevanju koncesijskih pogodb (UL L 94, 28.3.2014, str. 1).

Člen 3

Ta sklep je naslovljen na Republiko Litvo.

V Bruslju, 28. julija 2020

Za Komisijo
Thierry BRETON
Član Komisije